

ว.ว. 3329
15/5/42

สาร กรมศิลปากร

FINE ARTS DEPARTMENT NEWSLETTER

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ISSN 0857-572X

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

"พิพิธภัณฑสถาน นับเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงถึงความเจริญของบ้านเมือง และมีประโยชน์เกื้อกูลการศึกษาของประชาชน โดยเฉพาะพิพิธภัณฑสถานโบราณคดี ย่อมเป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างยิ่งแก่การศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์..." พระราชดำรัสตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง จ.สุพรรณบุรี เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๙

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ราชบัณฑิตยสภาได้เริ่มทำแผนผังสังเขปของเมืองโบราณอุทอง อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีแห่งหนึ่ง จนถึง พ.ศ. ๒๔๙๔ กรมศิลปากรซึ่งรับโอนกิจการของราชบัณฑิต ได้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินร่วมกับกรมที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไว้ ต่อมาในปี ๒๕๐๐ กรมศิลปากรได้จัดตั้งหน่วยศิลปากรที่ ๒ ขึ้น โดยใช้ห้องแถวห้องหนึ่งในตลาดท่าพระยาจักรเป็นที่ทำการ ครั้น พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้สร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานชั่วคราว ใช้เป็นทั้งพิพิธภัณฑสถานและที่ทำการหน่วยศิลปากรในบริเวณที่เป็นอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง ในปัจจุบัน

และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้เริ่มงานขุดแต่งโบราณสถานในอำเภออุทอง พบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความสนใจแก่นักโบราณคดีทั้งชาวไทยและต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเมืองโบราณอุทองแห่งนี้ จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องสร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานถาวรขึ้น ได้รับงบประมาณสร้างเมื่อปี ๒๕๐๔ และแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นอาคารคอนกรีตสองชั้น สองหลัง มีระเบียงเชื่อม อาคารหลังแรกเป็นอาคารจัดแสดงนิทรรศการถาวร ๔ ห้อง อาคารหลังที่สอง ชั้นบนเป็นห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวร ห้องจัดนิทรรศการชั่วคราว และห้องอัดขยายภาพถ่าย ส่วนชั้นล่างมีห้องบรรยาย ห้องสมุด ห้องปฏิบัติงานซ่อมสงวน และห้องปฏิบัติงานช่างทั่วไป นอกจากนี้ยังมีเรือนโสง ซึ่งเป็นอาคารที่อยู่อาศัยของชาวไทยกลุ่มหนึ่งที่เรียกตนเองว่า โสง หรือไทดำ ปัจจุบันชาวไทยกลุ่มนี้ยังตั้งหลักแหล่งอาศัยอยู่ในเขตบ้านสระยายโสม ตำบลสระยายโสม อำเภออุทอง อาคารดังกล่าวนี้เคลื่อนย้ายมาจากบ้านสระยายโสมสำหรับจัดแสดงในเรื่องเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมและลักษณะการอยู่อาศัยของชาวโสง เพื่อเป็นการอนุรักษ์สมบัติทางชาติพันธุ์ให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิด เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ตั้งอยู่ที่ถนนมาลัยแมน อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โทรศัพท์ (๐๓๕) ๕๕๐๐๔๐

ภาพปก พิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๙

โดย : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

สาร กรมศิลปากร

วารสารรายเดือน กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

สี

บ ข ฅ

- ☐ กรมศิลปากร
พิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์เพลบิกเกมส้องใหญ่ สมศักดิ์ศรีไทยเป็นเจ้าภาพครั้งแรก
- ☐ หม่อมเจ้าหญิงสิริวัณวรี มหิดล
เสด็จเปิดนิทรรศการเคลื่อนที่ศิลปะเด็กนานาชาติ ณ หอศิลป์แห่งชาติ
- ☐ ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา ณ โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
- ☐ โครงการจัดนิทรรศการพิเศษ เรื่อง "อัฐบริวารและเครื่องใช้ในการศาสนา"
- ☐ กรมศิลปากร เร่งพัฒนาบุคลากรระดับสูง
- ☐ กรมศิลปากร จัดนิทรรศการ และกิจกรรมพิเศษเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ
- ☐ ขุดพบลูกปัดใหญ่ และเศษเครื่องถ้วยจำนวนมาก บริเวณโรงละครแห่งชาติ
- ☐ กรมศิลปากรบำเพ็ญพระราชกุศลวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ☐ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชมอบคอมพิวเตอร์
- ☐ กิจกรรมของหอสมุดแห่งชาติระหว่างเดือน ก.พ.-มี.ค. ๒๕๔๒

๒

ก

อ ล ม น

- ☐ เจ้าเครือแก้ว ณ เชียงใหม่

๑๑

ข

ง น ฐ

- ☐ งานช่างมุก : จากเปลือกหอยสู่ศิลปกรรมอันล้ำค่า
- ☐ วันสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ประจำเดือนกุมภาพันธ์

๑๖

ค

อ ล ม น

- ☐ เทียวใกล้ๆ ไปนครปฐม

๒๕

ที่ปรึกษา

นายนิคม มุลิกะคามะ
นายภิรมย์ จินะเจริญ
นางกนกพร อรรถกรการณ
นายอารักษ์ สังหิตกุล
นายวีระ โรจน์พจนรัตน์

บรรณาธิการอำนวยการ

นายจุ้มพล สอนเสริม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวอารีพร อำนาจกิจเจริญ

กองบรรณาธิการ

นางจุฑาทิพย์ โคตรประทุม
นางสาวศรีทิศา หอมชื่น
นางสาวนารัตน์ พรหมน้อย
นางสาววันเพ็ญ พรเลิศวิ
นางสาวจุฑาทิพย์ หงษ์ทอง
นายลักขมณ กาญจนินทุ
นางสาวสวลลักษณ์ แซ่ลี
นายชวลิต ประสันแพงศรี
นางสาวปาริชาติ คำจู
นางสาวณัฐภากร พลับประสิทธิ์

ฝ่ายภาพและศิลปกรรม

นายสิงห์คม บริสทธิ์
นายชาญณรงค์ คงโคคา
นางสาววราณี แจ่มนาม
นางสาวกรอุมา นุตะศรีรินทร์

ฝ่ายจัดการ

นางเพียงใจ นุตะศรีรินทร์
นายทวีศักดิ์ ห้ามโฮสง
นายบัณฑิต ศิริรัมย์
นางสาวน้ำฝน จินชวัน
นายกฤษณ์ ทวีทิพย์

จัดทำโดย

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการกรม
กรมศิลปากร ถนนหน้าพระธาตุ
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๔-๒๐๕๐
๒๒๒-๒๕๖๕
โทรสาร ๒๒๒-๐๙๓๔

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย
โทร. ๒๗๒-๐๑๖๕-๗/๒

กรมศิลปรมันใจ

พิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์เฟสปิกเกมส์ยิ่งใหญ่ สมศักดิ์ศรีไทยเป็นเจ้าภาพครั้งแรก

กรมศิลปากรพร้อมจัดพิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์ในการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ครั้งที่ 7 ประกอบริ้วขบวนและการแสดงวัฒนธรรมสี่ภาค ยิ่งใหญ่ตระการตาเทียบเท่าการจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ที่ผ่านมา

นายภิรมย์ จีนะเจริญ รองอธิบดีกรมศิลปากร ในฐานะรองประธานคณะกรรมการสาขาไฟพระฤกษ์ การจัดการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 เปิดเผยว่า การแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ที่จัดให้มีขึ้นในวันที่ 10-16 มกราคม 2542 นี้ นับเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไฟพระฤกษ์พร้อมทั้งทรงจุดไฟพระฤกษ์ ทางกรมศิลปากรได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดพิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์รวมไปถึงการจัดริ้วขบวนและการแสดงวัฒนธรรมสี่ภาค สำหรับการเคลื่อนตัวของริ้วขบวนในครั้งนี้จะแปลกไปจากพิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์ การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 คือ เป็นการเคลื่อนริ้วขบวนโดยรถยนต์ แทนการเคลื่อนขบวนด้วยเท้า จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐานไปยังมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต เมื่อถึงบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต แล้วจะเริ่มตั้งขบวนและเคลื่อนขบวนด้วยเท้ามุ่งหน้าสู่ศูนย์กีฬาอิมเนเซียม 2 ลักษณะของริ้วขบวนจะมี

ความสวยงามและยิ่งใหญ่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าขบวนพิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์ การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13

นายภิรมย์ กล่าวต่อไปว่าทางสถาบันศิลปกรรม กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานในการจัดทำขบวนและราชรถน้อยสำหรับอัญเชิญไฟพระฤกษ์ ส่วนริ้วขบวนวัฒนธรรมสี่ภาคนั้น ได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่งทั่วประเทศ รวมทั้งจัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมสี่ภาค เพื่อเฉลิมฉลองพิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์ ขึ้นประดิษฐาน ณ อาคารอิมเนเซียม 2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต

นอกจากนี้ นายภิรมย์ ยังได้กล่าวทิ้งท้ายว่า สำหรับงานในครั้งนี้ กรมศิลปากรได้จัดพิธีอัญเชิญไฟพระฤกษ์ยิ่งใหญ่ตระการตาเทียบเท่าการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ที่ผ่านมา

หม่อมเจ้าหญิงสิริวัณวรี มหิดล เสด็จเปิดนิทรรศการเคลื่อนที่ศิลปะเด็กนานาชาติ ณ หอศิลป์แห่งชาติ

กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ
พิพิธภัณฑสถานเด็กนานาชาติโนร์เวย์ จัดนิทรรศการ
การเคลื่อนที่ศิลปะเด็กนานาชาติ ณ หอศิลป์แห่งชาติ
กรมศิลปากร ระหว่างวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๑-๑๕
มกราคม ๒๕๔๒ และเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ ธันวาคม
๒๕๔๑ เวลา ๑๔.๐๐ น.หม่อมเจ้าหญิงสิริวัณวรี มหิดล
เสด็จเป็นประธานในพิธีเปิดงานนิทรรศการเคลื่อน
ที่ศิลปะเด็กนานาชาติ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
หอศิลป์ กรมศิลปากร พร้อมทั้งเป็นประธานในพิธี
มอบรางวัลให้แก่เด็กและเยาวชนไทยที่เป็นเจ้าของ
ผลงานจากการประกวดที่พิพิธภัณฑสถานเด็กน่านา
ชาติโนร์เวย์

นิทรรศการเคลื่อนที่ศิลปะเด็กนานาชาติ จัด

ขึ้นเพื่อเป็นการร่วมเฉลิมฉลองวันเฉลิมพระชนม
พรรษา และเพื่อร่วมฉลองเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ
ซึ่งในงานนี้จะมีกิจกรรมทั้งหมด ๓ กิจกรรม ประกอบ
ด้วย การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ในวันเด็กแห่งชาติ
เป็นการแสดงผลงานศิลปะของเด็กจากกว่า ๕๐ ประ
เทศทั่วโลก การอบรมปฏิบัติการศิลปะเด็กในหัวข้อ
Learning to live together trough art and culture
ให้แก่เด็กและเยาวชนทั่วไป ซึ่งรวมถึงกลุ่มเด็กด้อย
โอกาส และการประกวดภาพเขียนเนื่องในโอกาส
วันพ่อแห่งชาติในหัวข้อ “พ่อกับลูก” เพื่อนำผลงาน
ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ จัดทำเป็นโปสเตอร์ประชา
สัมพันธ์ ต่อไป

□ □ □

ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา ณ โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ

กรมศิลปากร ได้จัดกิจกรรมสัญจร “ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา” ร่วมกับกรมสามัญศึกษา เพื่อการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในมรดกศิลปวัฒนธรรมและการประชาสัมพันธ์ภารกิจของกรมศิลปากรด้านต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมสำหรับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา โดยจัดขึ้น ณ โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ เขตดุสิต ในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ ที่ผ่านมา

กิจกรรม “ศิลปากรสัญจรสู่สถานศึกษา” เป็นการจัดนิทรรศการมรดกศิลปวัฒนธรรมไทย โดยเป็นกิจกรรมหมุนเวียนไปตามสถานศึกษาต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีทั้งหมด ๘ แห่ง ที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่กรมสามัญศึกษาคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการโรงเรียน

มาตรฐานสากล ได้แก่ ร.ร.วัดน้อยนพคุณ ร.ร.วัดราชาธิวาส ร.ร.วัดนายโรง ร.ร.วัดมกุฏกษัตริย์ ร.ร.วัดบวรนิเวศ ร.ร.วัดเบญจมบพิตร ร.ร.วัดสระเกศ ร.ร.วัดบวรเมศล และนอกจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแล้ว ยังมีองค์กรอื่นๆ อีกด้วย

สำหรับกิจกรรมที่ ร.ร.วัดน้อยนพคุณในครั้งนี้ มีกิจกรรมหลายรูปแบบ อาทิ นิทรรศการ

ภาพถ่ายทางศิลปวัฒนธรรมในด้านต่างๆ การฉายวีดิทัศน์ สไลด์ การจารใบลาน และการแสดงหนังสือหายาก จากหอสมุดแห่งชาติ การสาธิตการฝึกหัดโขน การรำ และการแสดงนาฏศิลป์ จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ และการสาธิตการสร้างสรรค์

งานศิลปะ จากวิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร นอกจากนี้ ยังมีการบรรยายพิเศษเรื่อง “เยาวชนไทยร่วมใจอนุรักษ์มรดกไทย” โดย นายพนวัฒน์ สมพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านช่างศิลป์ไทย และ นายสมฤทธิ์ ลือชัย สื่อมวลชนด้านศิลปวัฒนธรรม

โครงการจัดนิทรรศการพิเศษ เรื่อง “อัฐบริหารและเครื่องใช้ในการศาสนา”

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อินทร์บุรี จัดนิทรรศการพิเศษเรื่อง “อัฐบริหารและเครื่องใช้ในการศาสนา” ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๑-กรกฎาคม ๒๕๔๒ ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อินทร์บุรี เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ ๖ รอบ และเผยแพร่ความเข้าใจในพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติ

ในการจัดนิทรรศการพิเศษเรื่องอัฐบริหาร

และเครื่องใช้ในการศาสนา เพื่อสื่อให้พระภิกษุสามเณร นักเรียน และประชาชน รับทราบถึงความสำคัญและรูปแบบพระศาสนาในส่วนของพระสงฆ์ ซึ่งประกอบด้วยเครื่องใช้ต่างๆ ของพระสงฆ์ เครื่องประกอบสมณศักดิ์ของสงฆ์ ตาลปัตรพัดยศ พัดรอง และเครื่องใช้ในพิธีกรรม

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อินทร์บุรี โทร. ๐๓๖-๕๔๑๙๔๖

□ □ □

กรมศิลป์ฯ เร่งพัฒนาบุคลากรระดับสูง

กรมศิลปากร จัดอบรมอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเปิดช่องทางการรับรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางด้านต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๗ ธ.ค. ๔๑

ในการติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ อันจะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน งานวางแผน แลกเปลี่ยนข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ตามโครง-

กรมศิลปากรได้ให้ความสำคัญแก่เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายหน่วยงานองค์กรภายในและภายนอกเข้าด้วยกัน ทำให้การรับรู้ข่าวสารข้อมูล ถึงกันได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ผลักดันให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน การพัฒนาบุคลากร การบริการข้อมูลข่าวสารและศักยภาพในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ดังนั้นกรมศิลปากรจึงดำเนินการติดตั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และเชื่อมโยงระบบอินเทอร์เน็ตกับศูนย์สารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานองค์กรทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อประโยชน์

การศูนย์ข้อมูลเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

เพื่อให้ผู้บริหารได้มีความรู้ ความเข้าใจ และใช้ประโยชน์จากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของกรมศิลปากร จึงได้มีการจัดอบรมทั้งสิ้น ๔ รุ่นด้วยกัน โดยผู้บริหารที่เข้ารับการอบรมประกอบด้วย อธิบดี กรมศิลปากร รองอธิบดีกรมศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญพิเศษฯ และผู้อำนวยการโดยมุ่งเน้นในเรื่องเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น การรับ-ส่ง E mail ด้วยโปรแกรม PINE และการใช้โปรแกรม Netscape

□ □ □

กรมศิลปากร จัดนิทรรศการ และกิจกรรมพิเศษเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ

ทหน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากร ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ จัดกิจกรรมเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๒ ในวันเสาร์ ๙ มกราคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีกิจกรรมและนิทรรศการที่น่าสนใจ

๙ ม.ค. ๒๕๔๒	งานฉลองวันเด็กแห่งชาติ งานวันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๔๒ งานฉลองวันเด็กแห่งชาติ งานวันเด็กแห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ งานวันเด็กแห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ ๒๕๔๒ กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุโขทัย หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง หอสมุดแห่งชาติ ภูเก็ต พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เรือพระราชพิธี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ रामคำแหง หอสมุดแห่งชาติ จันทบุรี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ลพบุรี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มหาวิรุณศักดิ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ราชบุรี อุทยานประวัติศาสตร์ พิมาย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ช้างต้น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุดรธานี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี หอสมุดแห่งชาติ ชลบุรี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช
๕ ธ.ค.-๒๕ ธ.ค. ๔๑	นิทรรศการวันเด็กแห่งชาติ	
๘ ม.ค.-๑๔ มี.ค. ๔๒	นิทรรศการพิเศษเรื่อง “มะพร้าว” เนื่องในวันเด็ก	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร
๙ ม.ค.-๗ ก.พ. ๔๒	นิทรรศการ “ในหลวงของเรา”	

สอบถามรายละเอียดได้ที่ (ส่วนกลาง) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร โทร.๒๒๔๑๔๐๔, ๒๒๔๑๓๓๓
หอสมุดแห่งชาติ ถ.สามเสน โทร. ๒๔๑๓๖๕๓ สำหรับในส่วนภูมิภาคสอบถามได้ที่หน่วยงานของกรมศิลปากร
ในจังหวัดนั้นๆ

ขุดพบลูกปืนใหญ่ และเศษเครื่องถ้วย จำนวนมาก บริเวณโรงละครแห่งชาติ

กรมศิลปากร ขุดพบลูกกระสุนปืนใหญ่ และเศษเครื่องถ้วยจำนวนมากบริเวณลานจอดรถ ด้านหน้าโรงละครแห่งชาติ ซึ่งเดิมเป็นที่ตั้งของพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) จากการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของโรงละครแห่งชาติ

นายประโชติ สันชนกิจ ผอ.สำนักโบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เปิดเผยว่า ได้รับแจ้งจากผู้อำนวยการสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ว่า ได้มีการขุดพบเครื่องถ้วยชาม และลูกกระสุนปืนใหญ่ เนื่องจากกรมศิลปากรได้ว่าจ้างบริษัทนครหลวงวิศวกรรมโยธา จำกัด ดำเนินการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โรงละครแห่งชาติ โดยการรื้อสนามหญ้า ก่อสร้างลานจอดรถและปรับปรุงพื้นที่ใหม่ รวมทั้งการก่อสร้างรางระบายน้ำ ฯลฯ จึงได้มอบหมายให้ นางสุนิสา มั่นคง นักโบราณคดี ๗ กลุ่มงานวิชาการโบราณคดี ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว

ผลการตรวจสอบ พบว่า จากการที่บริษัทรับเหมาได้ทำการขุดปรับปรุงพื้นดิน ลึกลงไปประมาณ ๔๐-๕๐ เซนติเมตร บริเวณลานจอดรถด้านหน้าโรงละครแห่งชาติ พบเศษภาชนะดินเผา เศษเครื่องถ้วย และลูกกระสุนปืนใหญ่ จำนวนประมาณ ๑๐๐ ลูกสันนิษฐานว่า บริเวณพื้นที่ที่ขุดพบนั้น เป็นส่วนหนึ่งของพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) ของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ซึ่งพระองค์ทรงเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องกิจการทหารปืนใหญ่เป็นอย่างมาก สำหรับเศษภาชนะดินเผา และเครื่องถ้วยที่ขุดพบนั้น คงเป็นเพราะบริเวณที่พบในปัจจุบันเป็นที่จอดรถของโรงละครแห่งชาติ และที่ทำการของสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ ได้เคยมีการก่อสร้างเปลี่ยนแปลงมาหลายยุคหลายสมัย สภาพพื้นที่ถูกปรับหน้าดินมาตลอด จึงอาจถูกนำมาจากบริเวณอื่นและถล่มลงในพื้นที่ลานจอดรถของโรงละครแห่งชาติ

□ □ □

กรมศิลปากรบำเพ็ญพระราชกุศลวันคล้าย
วันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

กรมศิลปากรได้ร่วมกับชมรมกองทุนพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดงานบำเพ็ญพระราชกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ โรงละครแห่งชาติ ในปีนี้ตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีการประกอบพิธีโดย รองอธิบดีกรมศิลปากร นายภิรมย์ จีนะเจริญ บวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี เป็นพระอนุชาร่วมพระอุทรในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชาสามารถรอบรู้งานในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการทหารบก ทหารเรือ ทรงเป็นผู้บังคับ

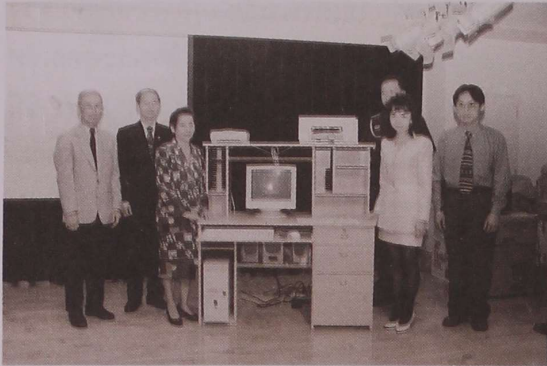
การกรมทหารปืนใหญ่
พระองค์แรก จัดการฝึก
ทหารด้วยพระองค์เอง
ด้านต่างประเทศทรง
ศึกษาภาษาอังกฤษ จน
สามารถเขียนโต้ตอบกับ
ชาวต่างประเทศได้ ทรง
เป็นกำลังสำคัญในการ
ทำสัญญาทางพระราช
ไมตรีกับชาวต่างประเทศ
หลายชาติ

ณ กรมศิลปากร ๒ แห่ง พิธีสักการะสังเวท พิธีวาง
พวงมาลา ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ และบวงสรวง
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ บริเวณโรงละครแห่งชาติ พิพิธภัณฑ-
สถานแห่งชาติ พระนคร รวม ๕ แห่ง บำเพ็ญกุศล
พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ณ พระที่นั่งพุทไธสวรรย์
บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ถวาย
ภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สดับปกรณ์ ถวายพระราช-
กุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้น
ผู้ร่วมงานรับประทานอาหาร ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์

กรมศิลปากรได้จัดให้มีพิธีวางพวงมาลา
สักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ ณ บริเวณโรงละคร
แห่งชาติทุกปี สืบต่อมาจนทุกวันนี้

หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับมอบคอมพิวเตอร์

นางจุไรศรี ธนะชานันท์ ผู้อำนวยการส่วน
โสตทัศนวัสดุและกิจกรรมห้องสมุด ผู้แทนหอสมุด
แห่งชาติ กรมศิลปากร และ **นายมนต์ บุรณสมภพ,**
นายสันทัต ตัฒพนันท์ ผู้แทนวงดนตรี อ.ส.วันศุกร์
และ **พ.อ.พนม บัณฑิตประโคน** นายจรินทร์ จารุศักดิ์มนตรี
รับมอบเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมอุปกรณ์ครบชุดจาก
คุณอดิพร ศิริพัฒน์ ให้ไว้ปฏิบัติงานหอสมุดดนตรี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และห้อง
สมุดดนตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๗
พฤศจิกายน ๒๕๔๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องจัดแสดง
ชั้นที่ ๓ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๙

กิจกรรมของหอสมุดแห่งชาติระหว่างเดือน ก.พ.-มี.ค. ๒๕๔๒

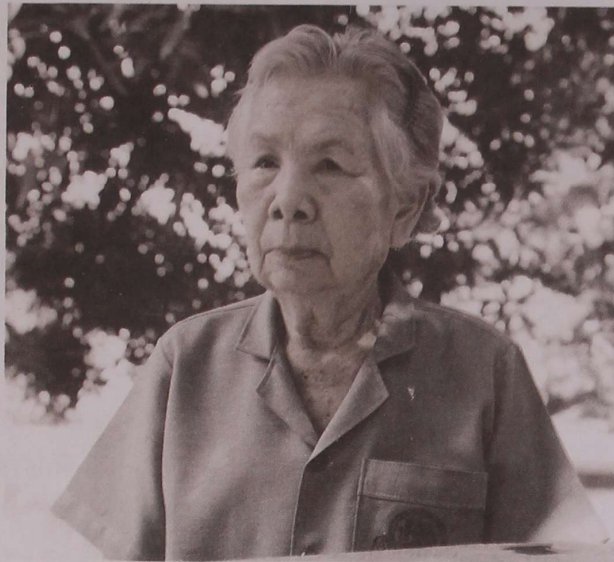
- นิทรรศการเพื่อนร่วมโลกของเรา
- ย้อนยุคจารุณก ครั้งที่ ๒๑
- นิทรรศการเพื่อนร่วมโลกของเรา
- ย้อนยุคจารุณก ครั้งที่ ๒๒

๑-๒๔ ก.พ. ๒๕๔๒ เวลา ๙.๐๐-๑๙.๐๐ น.
(ห้องโถงกลางชั้นล่างของหอสมุดแห่งชาติ)
๑๓ ก.พ. ๒๕๔๒ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.
(ห้องสมุดดนตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
๑-๓๑ มี.ค. ๒๕๔๒ เวลา ๙.๐๐-๑๙.๐๐ น.
(ห้องโถงกลางชั้นล่างของหอสมุดแห่งชาติ)
๑๓ มี.ค. ๒๕๔๒ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.
(ห้องสมุดดนตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ส่วนบริการการอ่าน หอสมุดแห่งชาติ
โทร. ๒๔๑-๓๖๓๔ ห้องสมุดดนตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. ๒๔๒-๘๐๕๔, ๒๔๒-๕๗๙๙

เจ้าเครือแก้ว ณ เชียงใหม่

นางสาวกัลยา ธาตุเหล็ก
วิทยาลัยนาฏศิลป์ เชียงใหม่

เจ้าเครือแก้ว ณ เชียงใหม่ อายุ ๘๖ ปี

เกิดเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๔๕๖

เป็นธิดาของเจ้าน้อยมรกต ณ เชียงใหม่ กับ

เจ้าแม่เกียงคำ ณ เชียงใหม่

เป็นธิดาคนที่ ๔ ในจำนวน ๘ คน

เมื่ออายุ ๑๙ ปี สมรสกับ ร.ต.อ.เจ้าพรหมา ณ เชียงใหม่

(ถึงแก่กรรมแล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ อายุ ๗๔ ปี)

บุตรเจ้าอุ้นเรือน และนางยิ้ม ณ เชียงใหม่

ชีวิตวัยเยาว์

เติบโตในวังพระราชชายา เจ้าดารารัศมี เมื่อ
อายุ ๗ ปี ได้เข้าไปอยู่ในวังหลวง กรุงเทพมหานคร

การศึกษา

วัยเยาว์ ศึกษาตามหลักสูตรกระทรวงศึกษา-
ธิการจนจบมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ หรือ ม.๖ สมัยนั้น

ชีวิตในวัง

ได้รับการศึกษา อบรมกิริยามารยาทอันพึง
มีในกุลสตรีชาววังทั้งหลาย ร้อยมาลัย เย็บแบบ ฯลฯ
นอกจากนั้นยังฝึกหัดขับร้องเพลงไทย เพลงพื้นเมือง
และฟ้อนรำด้วย

เมื่ออายุได้ ๑๖ ปี ได้รับพระกรุณาจากพระ-
ราชชายาเจ้าดารารัศมี ให้เป็นนางข้าหลวงในพระ-

องค์ เป็นที่วางพระทัย ให้เป็น “ต้นห้อง” แต่บัดนั้น

ออกจากวัง

เมื่ออายุ ๑๙ ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ สมรสกับเจ้าพรหมมา ณ เชียงใหม่ ขณะนั้นมียศเป็นสิบตำรวจตรี พ.ศ. ๒๔๘๙ หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นครูสอนที่โรงเรียนบางบัวทองวิทยาลัย จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โอนกิจการให้ นายประสิทธิ์ สุขุม (หลาน) แล้วย้ายกลับมาอยู่เชียงใหม่

ปี พ.ศ. ๒๕๐๔-ปัจจุบัน

ได้รับเชิญจากกรมศิลปากรในสมัยที่ นายเชื้อสาริมาณ เป็นอธิบดีกรมศิลปากรให้เป็นครูพิเศษสอนวิชาขับร้องเพลงไทย และเพลงพื้นเมือง ภาคเหนือ ที่โรงเรียนนาฏศิลป์เชียงใหม่ จนถึงปัจจุบันเป็นผู้ชำนาญการสอนขับร้องเพลงไทย และเพลงพื้นเมืองภาคเหนือ ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

เจ้าเครือแก้ว ณ เชียงใหม่

เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการขับร้อง และพ็อนรำโดยเฉพาะการขับร้องเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นเมือง เพลงพื้นเมืองที่ใช้สอนนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

เพลงประกอบการแสดง

๑. ระบายขอ (ชื่อยืน ขอจ้อยเจียงแสน ขอโยนก)
๒. ซอล่องน่าน (น้อยใจยา)
๓. พ็อนม่านม้วยเซียงตา
๔. พ็อนโยคีถวายไฟ
๕. พ็อนเงี้ยว
๖. พ็อนม่านแม่แล้
๗. ถวายพระพร

เพลงพื้นเมือง

๑. ซออี้อ (ก๋อมหละอ่อน)
๒. ซอลิกจั่งจา
๓. ซออี้อ (เผ่าสอนหลาน)
๔. ซอจักปู (ลิกเก้าแก)
- ฯลฯ

เป็นผู้ประพันธ์บทร้องถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเฉลิมฉลองทรงครองราชย์เป็นปีที่ ๕๐ กาญจนานิกเชก วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ จัดการแสดงถวายพระพร ที่จังหวัดเชียงใหม่

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เจ้าเครือแก้ว ณ เชียงใหม่ ได้ฝึกซ้อมนักเรียนร้องเพลงอี้อ (เพลงกล่อมลูก) เข้าร่วมแข่งขันในวันแม่มหิดลปี ๒๕๓๓ จนได้รับประทานโล่รางวัล จากพระหัตถ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒ และรางวัลชมเชยรวม ๒ รางวัล

ในปีเดียวกัน เจ้าเครือแก้ว ณ เชียงใหม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม ของจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับโล่รางวัลเชิดชูเกียรติ

(อ่านต่อหน้า ๒๔)

งานช่างมุก : จากเปลือกหอยสู่ศิลปกรรมอันล้ำค่า

เลาวลักษณ์ แซ่ลี

เรียบเรียง

จากอดีตสู่ปัจจุบันมนุษย์รู้จักนำเอาสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติรอบตัวมารังสรรค์สิ่งใหม่เพื่อการดำรงชีพที่สมบูรณ์ขึ้น เปลือกหอยจากใต้ทะเลลึกก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ถูกนำมาดัดแปลงทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนประดับตกแต่งเพื่อความสวยงาม จึงเกิดงานช่างชั้นแขนงหนึ่งที่น่าเปลือกหอยมุกบางชนิดที่มีสีแวววาวมาใช้ประดับประดาเครื่องใช้และที่อยู่อาศัยของมนุษย์

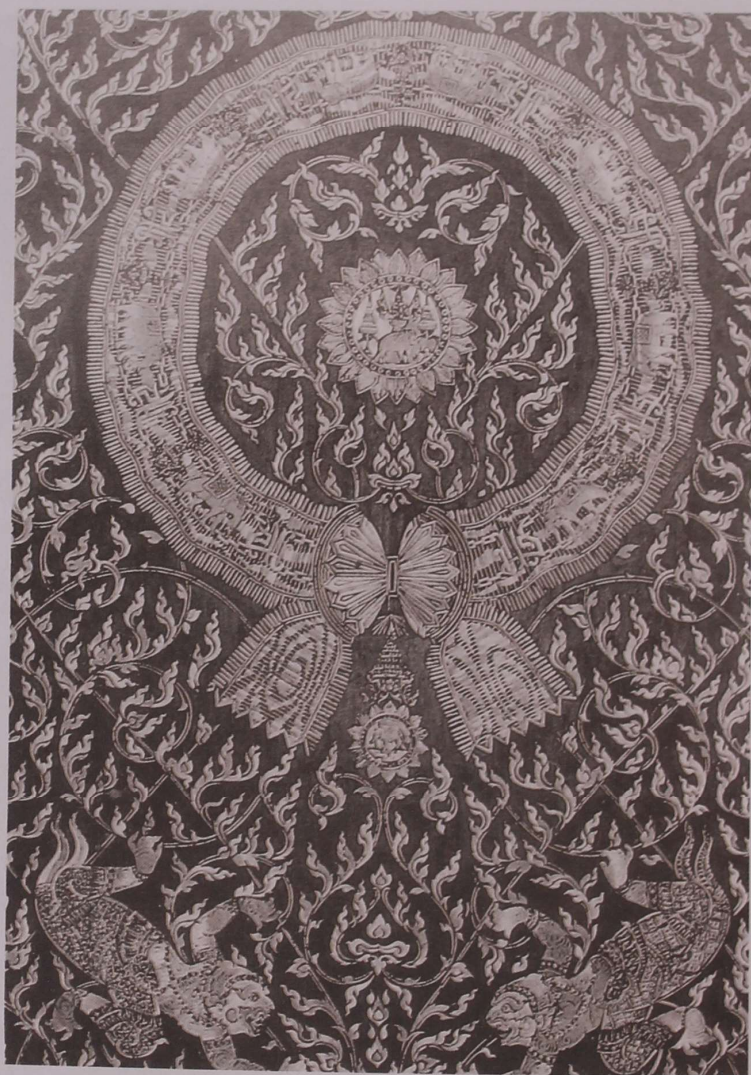
งานช่างประดับมุกหรืองานช่างมุก คือ งานช่างแขนงหนึ่งที่ต้องอาศัยฝีมือและความประณีตละเอียดอ่อนในการประดับตกแต่งพื้นผิวของผิวภาชนะใช้สอยบางอย่างเช่น ตะลุ่ม โต๊ะ เติบ เติง เป็นต้น รวมไปถึงส่วนประกอบของอาคารที่อยู่อาศัย เช่น ประตู หน้าต่าง ซึ่งงานประดับมุกเหล่านี้นักจะใช้กับงานที่ตอบสนองต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ สมัยก่อนสามัญชน

จะไม่นิยมใช้ด้วยถือว่าเป็นของสูง
มีค่าและเป็นงานที่ทำขึ้นได้ยากยิ่ง
ควรคู่กับสถาบันอันสูงส่งเท่านั้น

แต่โบราณมางานประดับ
มุกเริ่มต้นขึ้นเมื่อใดไม่ทราบแน่ชัด
เพราะไม่เคยมีประวัติหรือคำจารึก
ใดๆ ปรากฏอยู่ว่าไทยเริ่มคิดค้น
และประดิษฐ์งานมุกเมื่อใด หรือ
ได้รับอิทธิพลมาจากชาติใดอย่าง
เช่นจีน เวียดนาม หรือญี่ปุ่น ซึ่งก็มี
การนำเปลือกหอยมุกมาใช้ประ-
โยชน์ในงานศิลปกรรมเหมือนกับ
ไทย แต่วิธีการประดับและลวดลาย
นั้นแตกต่างจากไทยเราโดยสิ้นเชิง
แต่จากหลักฐานทางโบราณคดี
ของการนำเปลือกหอยมาประดับ
ตกแต่งเป็นลวดลายที่เก่าแก่ที่สุด
ของไทย คงเป็นตั้งแต่สมัยอยุธยา
ซึ่งก็คือ ตู้พระไตรปิฎกประดับมุก
ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รอง
ลงมาคงเป็นบานประตูพระวิหาร

วัดพระศรีมหาธาตุ ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราช
จ.พิษณุโลก และบานประตูพระวิหารวัดบรมพุทธาราม
จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งคู่หนึ่งถูกดัดแปลงเป็นตู้
พระไตรปิฎก เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
พระนคร และอีกคู่หนึ่งถูกนำมาเป็นบานประตูของ
หอมนเทียรธรรมในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ในสมัยรัตนโกสินทร์ การสร้างงานประดับมุก
เริ่มตั้งแต่ต้นรัชกาล คือสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ครั้นเมื่อสร้าง

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงโปรดให้สร้างบานประตู
บานหน้าต่างประดับมุกของพระอุโบสถ บานประตู
มณฑป เป็นต้น ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระ
นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงปฏิสังขรณ์วัด
พระเชตุพนฯ หรือวัดโพธิ์ จึงโปรดให้สร้างบานประตู
ประดับมุกเป็นเรื่องราวเกียรติขึ้น ๔ ช่อง จัดว่ามี
ความงดงามมาก

เมื่อถึงแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระจุล-
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงสร้างวัดราชบพิธฯ

ทรงโปรดให้นำบานประตูและหน้าต่างประดับมุกเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์มาจากปราสาทพระเทพบิดร ซึ่งถูกไฟไหม้ (ทำการซ่อมแซมใหม่ทำเป็นบานลายรดน้ำทั้งหมด) มาประกอบเป็นบานประตูและหน้าต่างของพระอุโบสถวัดราชบพิธฯ ซึ่งบานประตูและหน้าต่างประดับมุกนี้มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์แตกต่างไปจากทุกสมัย

นอกจากลายประดับมุกบานประตูและหน้าต่างที่กล่าวข้างต้นนี้ ยังมีเครื่องใช้ประดับมุกประเภทต่างๆ เกือบทั้งหมดเป็นภาชนะเครื่องใช้ประดับมุกที่ทำขึ้นโดยฝีมือช่างสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ เป็นต้นมา สิ่งของเครื่องใช้ประดับมุกเหล่านี้ ปัจจุบันจัดแสดงให้ชมที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

ก่อนจะเป็นชิ้นงานต่างๆ ให้ปรากฏแก่สายตาผู้คน งานประดับมุกเริ่มต้นจากการเตรียมวัสดุซึ่งก็ต้องเตรียมหุ่นหรือเตรียมภาชนะที่จะนำมาประดับมุก จะต้องผ่านการขัดแต่งผิวให้เรียบร้อยด้วยกระดาษทรายและตะไบ ที่สำคัญคือต้องเตรียมเปลือกหอยที่จะนำมาประดับ ที่นิยมคือหอยอุด หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าหอยโข่งมุกซึ่งคล้ายหอยโข่งแต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก จากนั้นตัดแต่งชิ้นมุกให้พอดีกับการใช้งาน

ขั้นตอนต่อไปที่มีความสำคัญไม่น้อยคือการออกแบบลาย ต้องศึกษาอย่างลึกซึ้งเหมาะสมทั้งรูปแบบและตำแหน่ง ลวดลายจะขาดออกจากกันเป็นตัวๆ เพื่อความสะดวกในการสร้างงาน เนื่องจากเปลือกหอยมีความโค้งไม่สามารถวางลงบนพื้นเรียบได้ยาวนานๆ ลอกลายลงกระดาษเพื่อเตรียมการ

โกรกฉลุลายต่อไป

เมื่อได้ลายที่ขัดแต่งเรียบร้อยแล้วเป็นชั้นๆ จึงฉลุลงในแบบด้วยกาวน้ำ จากนั้นจะถึงขั้นตอนการประดับลายโดยใช้รักทาลงบนพื้นผิวที่จะประดับลายมุกเพื่อรองพื้นและเป็นตัวประสานให้ลายมุกติดสนิทกับผิวภาชนะยิ่งขึ้น จากนั้นปรุลายกระดาตามแบบที่ได้ออกไว้แล้ว ทำการตบฝุ่นโรยลาย แล้วลงมือประดับลายมุกตามแบบโรยฝุ่นที่ปรากฏบนผิวภาชนะ โดยถอนลายจากแบบมาประดับทีละตัวโดยใช้ยางรักเป็นตัวเชื่อม

การถมรักกับสมุก (สมุก คือ ผงถ่านบดละเอียดที่ได้จากการเผาใบตองแห้ง) เป็นขั้นตอนต่อไปของการทำงานประดับมุกที่จะต้องทายาง

รักลงเคลือบบนตัวลายและผิวภาชนะก่อน (ลงให้ทั่วโดยเฉพาะร่องระหว่างตัวลาย) เมื่อเคลือบทั่วแล้ว เช็ดแปรงที่ใช้ทารักให้หมาดๆ ทำการถูแปรงซ้ำลงไปเพื่อซับเอายางรักส่วนเกินออก ปล่อยให้แห้งแล้ว ทำซ้ำอีกสองสามครั้งตามวิธีเดิม

จากนั้นผสมยางรักกับสมุกถมลงในร่องลายให้เต็มและถมทับลายให้ทั่วภาชนะโดยใช้เกรียงเกลี่ย และทิ้งไว้ให้แห้งจึงขัดแต่งผิวด้วยกระดาษทราย และ

ขัดมันโดยใช้ใบตองแห้งฉีกฝอยขัดถูจนขึ้นมัน

ประณีต ละเอียดอ่อน พิถีพิถันกว่าจะปรากฏเป็นงานชิ้นหนึ่งซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนไทยตลอดมาและควรที่เราจะได้สืบสานงานศิลปกรรมอันทรงคุณค่านี้ต่อไป ดังงานช่างมุก หนึ่งในงานช่างสิบหมู่ของสถาบันศิลปกรรม กรมศิลปากร

ที่มา : ช่างศิลป์ไทย กรมศิลปากร

วันสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย

ประจำเดือนกุมภาพันธ์

ฤกษ์ฤกษ์ ภายราช

กอบวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

๒๔ กุมภาพันธ์

วันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เนื่องในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ เป็นวันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ผู้ทรงเป็นปฐมบรมศิลปินแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และเป็นรัชสมัยแห่ง “ยุคทองของศิลปกรรมไทย”

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี พระนามเดิมว่า “ฉิม” เสด็จพระราชสมภพวันพุธที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๓๑๐ ณ บ้านอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในปัจจุบัน ขณะนั้น สมเด็จพระบรมราชชนกทรงดำรงตำแหน่งหลวงยกกระบัตร เมืองราชบุรี เมื่อพระชนมพรรษา ๒ พรรษา ได้เข้ามาพำนัก ณ นิวาสถานทางด้านใต้ของวัดระฆังโฆสิตาราม จึงทรงได้รับการศึกษาเบื้องต้น จากสำนักพระวันรัต (ทองอยู่) และทรงมีโอกาสศึกษากระบวนทัพอ่างแตกฉานจากการตามเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนกไปราชการสงครามตั้งแต่ พระชนมพรรษา ๔ พรรษา เมื่อพระชนมพรรษา ๑๖ พรรษา ได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร พ.ศ. ๒๓๓๑ ทรงผนวชทรงรับราชการสนองพระเดชพระคุณจนได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ อุปราชากิเษกเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล เมื่อพระชนมพรรษา ๔๑ พรรษา จนกระทั่งวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๓๕๒ เสด็จเสวยราชสมบัติ พระชนมพรรษาได้ ๔๓ พรรษา ตลอดระยะเวลา ๑๖ ปี แห่งการครองราชย์ได้ ปรากฏพระราชกรณียกิจ การบริหารราชการแผ่นดิน ล้วนก่อให้เกิดคุณประโยชน์นานัปการ ด้านฟื้นฟูงานศิลปกรรม ทรงมีพระราชภาระในการรวบรวมและบำรุงรักษาช่างฝีมือที่แยกย้ายหลบหนีไปในคราวเสียพระนครศรีอยุธยา ในส่วนพระองค์ก็ทรงมีพระราชหฤทัยใฝ่ในการช่างและศิลปะอย่างยิ่ง ถึงกับโปรดให้ตั้งโรงงานสำหรับช่างมหาดเล็กขึ้นในพระบรมมหาราชวัง พระราชานุกิจที่ทรงกระทำอย่างสม่ำเสมอ คือ การเสด็จทอดพระเนตรงานช่างทุกวัน ดังนั้นพระอัจฉริยภาพจึงปรากฏเป็นผลงานที่เป็น

อมตะทรงคุณค่า แม้กาลเวลาจะล่วงเลยมากกว่าสองศตวรรษ ดังเช่น

ด้านสถาปัตยกรรม ทรงสร้างวัดประจำรัชกาลคือวัดอรุณราชวราราม และออกแบบพระพุทธรูปปางคโฑใหญ่ คือ พระปรางค์วัดอรุณฯ

ด้านประติมากรรม ทรงเป็นแม่กองควบคุมการบูรณะปฏิสังขรณ์หอพระไตรปิฎกวัดระฆังโฆสิตาราม ทรงมีพระราชศรัทธาสลักเสลาบานพระทวาร พระวิหารวัดสุทัศน์เทพวราราม และทรงแกะสลักหน้าหุ่นหลวงคือ พระยารักใหญ่ พระยารักน้อย

ด้านวรรณกรรม ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องอิเหนา ซึ่งวรรณคดีสโมสรยกย่องให้เป็นยอดของบทละครรำ บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ไชยเชษฐ์ คาวิ มณีพิชัย ไกรทอง สังข์ทอง บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน กาพย์เห่เรือชมเครื่องคาวหวาน บทพากย์รามเกียรติ์ตอนนาคบาศ นางลอยและหักคอกช้างเอราวัณ

ด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ ทรงสนพระทัยจัดตั้งคณะละครหญิงพร้อมทั้งปรับปรุงศิลปะการละคร และการฟ้อนรำให้วิจิตรประณีตยิ่งขึ้น ทรงอุปถัมภ์กิจการดนตรี ออกกฎหมายตราทิวักมคุมห้ามเพื่ออนุรักษ์มะพร้าวพันธุ์พิเศษสำหรับประดิษฐ์ซอสสามสาย ทรงเป็นนักสืซอสสามสายฝีมือล้ำเลิศ พร้อมทั้งได้พระราชนิพนธ์ เพลงบุหลันลอยเลื่อนที่ยังเป็นที่นิยมในความไพเราะจนถึงปัจจุบัน

ด้านประณีตศิลป์ ทรงทำนุบำรุงช่างฝีมือเพื่อถ่ายทอดวิชาช่างอันวิจิตรไว้มิให้เสื่อมสูญ อาทิ วิชาช่างถม และการทำเครื่องเบญจรงค์ลายน้ำทอง เป็นต้น

ผลงานอันมีคุณค่าสูงส่งที่ได้พระราชทานให้เป็นสมบัติวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาานาอารยประเทศ ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ จึงเห็นสมควรเทิดพระเกียรติว่า ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ผู้มีผลงานสร้างสรรค์ทางด้านวัฒนธรรม และได้ส่งเสริมให้จัดงานในโอกาซชิตสมัยครบ ๒๐๐ ปี แห่งพระบรมราชสมภพ ขึ้นในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ จากนั้นเพื่อเผยแพร่งานศิลปะ และวรรณคดีของพระองค์ให้ปรากฏอยู่ในหมู่ประชาชนทุกยุคทุกสมัย จึงได้มีการก่อตั้งมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นประธานมูลนิธิฯ และดำเนินโครงการก่อสร้างอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ณ สถานที่พระราชสมภพ อำเภอมัฒพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรม และเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ให้ยั่งยืนสืบไป

๒๔ กุมภาพันธ์

วันศิลปินแห่งชาติ

ในวันคล้ายวันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ในวันนี้ เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติคุณพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของชาติไทย และของโลก ในฐานะทรงเป็นผู้รอบรู้และเชี่ยวชาญในงานศิลปกรรมแขนงต่างๆ อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งยากที่จะหาผู้ใดมาทัดเทียมได้ทั้งผลงานยังเป็นที่ยอมรับกว้างไกลไปยังนานาประเทศ ดังนั้นคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจโครงการศิลปินแห่งชาติ จึงนำเสนอต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้ถือเอาวันพระราชสมภพ คือวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ของทุกปี เป็น “วันศิลปินแห่งชาติ” ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๔

เนื่องในวันศิลปินแห่งชาติของทุกปี สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำโครงการศิลปินแห่งชาติ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เพื่อสรรหาศิลปินผู้สร้างสรรค์งานศิลปะล้ำค่า สูงเด่นจนเป็นที่ปรากฏต่อสาธารณชน และประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งผู้ได้รับคัดเลือกจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- เป็นผู้มิใช่สัญชาติไทย และยังมีชีวิตอยู่ในวันตัดสิน
- เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับของวงการศิลปะแขนงนั้น
- เป็นผู้สร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปะแขนงนั้น จนถึงปัจจุบัน
- เป็นผู้ผดุงและถ่ายทอดศิลปะแขนงนั้น
- เป็นผู้มีความรู้และมีความรักในวิชาชีพของตน
- เป็นผู้มีความประพฤติดีมีประโยชน์ต่อสังคมและมนุษยชาติ

ในวันศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ บรรดาเหล่าศิลปินได้ตระหนักในพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่าทรงเป็นเอตทัคคะในศิลปะหลายสาขา อาทิ ดุริยางคศิลป์ ทศนศิลป์ นาฏยศิลป์ อย่างหาที่เปรียบมิได้ ทั้งยังทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อเหล่าศิลปินตลอดมา ดังนั้น คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จึงน้อมเกล้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลแด่พระองค์ท่านอันมีความหมายว่า ทรงเป็นใหญ่ในหมู่ศิลปินหรือทรงเป็นผู้มีศิลปะอันเลอเลิศ

๔ กุมภาพันธ์

วันเปิดโรงงานผลิตเหรียญกระษาปณ์ด้วยเครื่องจักรแห่งแรกของไทย

เงินตราของไทยที่มีใช้มาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นเงินพดด้วง ซึ่งทำจากแท่งเงินทุบปลายงอเข้าหากันแล้วตอกประทับตราประจำแผ่นดินหรือตราประจำรัชกาล โดยที่มีลัษณฐานกลมคล้ายตัวดั่งจึงเรียกว่า เงินพดด้วง การผลิตเงินพดด้วง ทุกยุคทุกสมัยรัฐจะเป็นผู้ควบคุม และดำเนินการเป็นสิทธิ์ขาด ผู้ใดผลิตเงินตราแข่งกับรัฐ จะถือว่าทำเงินปลอม มีบทลงโทษสถานหนัก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ การค้าขายกับต่างประเทศเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว การผลิตเงินพดด้วงด้วยมือไม่สามารถผลิตได้มาก พอแก่ความต้องการของพ่อค้าชาวต่างประเทศเป็นผลให้การค้าของไทยเสียประโยชน์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีพระราชดำริที่จะเปลี่ยนรูปเงินตราจากเงินพดด้วงเป็นเหรียญกระษาปณ์ ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๐๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้พระยามนตรีสุริยวงศ์ (ชุ่ม บุนนาค) ราชทูตซึ่งเดินทางไปเจริญพระราชไมตรีกับสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย แห่งประเทศอังกฤษ จัดซื้อเครื่องจักรทำเหรียญเงินหรือเหรียญกระษาปณ์นำมาติดตั้งที่หน้าพระคลังมหาสมบัติ แต่ยังไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากนายช่างกลผู้ควบคุมเครื่องได้เสียชีวิตหมดทั้ง ๓ คนในเวลาไล่เลี่ยกัน

พ.ศ. ๒๔๐๓ พระวิสุทธิโยธามาดย์ (โหมด อมาตยกุล) ผู้เรียนวิชาช่างกลจากมิชชันนารี ชาวอเมริกัน รับอาสาทำการติดตั้งจนสำเร็จเปิดทำการได้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานนามว่า “โรงงานกระษาปณ์สิทธิการ” จากนั้นได้พระราชทานเลื่อนบรรดาศักดิ์จากพระวิสุทธิโยธามาดย์ เป็นพระยาเกษมประสิทธิ์ ดำรงตำแหน่ง เจ้ากรมโรงงานกระษาปณ์คนแรก

พ.ศ. ๒๔๐๓ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เครื่องจักรที่ดำเนินการผลิตเงินตรามานานนับสิบปี เกิดชำรุดใช้งานไม่ได้ เป็นผลให้เหรียญกระษาปณ์เกิดขาดแคลน ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ระหว่างที่รอการส่งเครื่องจักรใหม่จากต่างประเทศ ได้ทรงมีพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาลาหลายประการ อาทิ ทรงประกาศให้ใช้อัฐกระดาดราคา ๑ อัฐแทน และทรงสั่งทำเหรียญกระษาปณ์จากประเทศอังกฤษเข้ามาใช้แทน เป็นต้น

พ.ศ. ๒๔๐๙ เครื่องจักรผลิตเหรียญกระษาปณ์ที่สั่งซื้อมาจากอังกฤษติดตั้งแล้วเสร็จ สามารถทำการผลิตเหรียญกระษาปณ์หมุนเวียน ทวีจำนวนมากขึ้นเรื่อย เนื่อง

จากกิจการค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว นับเนื่องติดต่อกันนานถึง ๒๕ ปี

พ.ศ. ๒๔๔๔ เครื่องจักรเกิดการชำรุดใช้งานไม่ได้อีกต่อไป พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สั่งซื้อเครื่องจักรผลิตเงินตราใหม่ที่ทันสมัยจากยุโรป เป็นเครื่องที่ขับเคลื่อนด้วยพลังไฟฟ้า พร้อมกับโปรดฯ ให้ทำการก่อสร้างอาคารโรงกระษาปณ์ใหม่เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ตั้งอยู่ ณ บริเวณริมคลองคูเมืองด้านทิศเหนือ พระราชทานตามนามที่มีมาแต่เดิมว่า “โรงงานกระษาปณ์สิทธิการ”

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำพิธีเปิด ครั้นนั้นทรงทดลองโยกเครื่องจักรให้สายพานเลื่อนมาตีตราบนแผ่นเงินเป็นปฐมฤกษ์ แล้วพระราชทานเงินเหรียญเหล่านั้น เป็นที่ระลึกแก่ผู้มาร่วมงานโดยถ้วนหน้ากัน ปัจจุบัน โรงงานกระษาปณ์สิทธิการซึ่งตั้งอยู่ถนนเจ้าฟ้า เชียงสะพานพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ กระทรวงการคลัง ได้มอบตัวอาคารให้แก่กรมศิลปากรจัดตั้งเป็นหอศิลป์แห่งชาติสำหรับจัดแสดงงานศิลปะให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าชม

เที่ยวใกล้ๆ ไปนครปฐม

เลวสิกขณ์ แซ่ลี

งานเผยแพร่

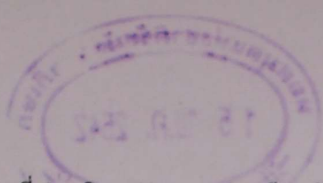

ในยุคเศรษฐกิจบีบรัดตัวอย่างทุกวันนี้ การพักผ่อนโดยการท่องเที่ยวยังเป็นสิ่งที่หลายคนต้องการ สถานที่หนึ่งซึ่งจะขอแนะนำสำหรับผู้ที่ต้องการแสวงหาเมืองที่สงบเหมาะแก่การพาตัวพาใจไปพัก เพราะอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ของเราเท่าใดนัก การคมนาคมสะดวกสบาย ค่าใช้จ่ายน้อยนิดค่ะสำหรับทริปนี้

หากกล่าวถึงเมืองเก่าเล็กๆ ใกล้กับกรุงเทพฯ เมืองหนึ่ง หลายคนอาจยังไม่ทราบ แต่หากกล่าวถึง

เมืองที่มีเจดีย์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ทุกคนคงจะพอนึกออกแล้วนะคะว่าเป็นเมืองนครปฐมแน่นอน...

นครปฐม เมืองเล็กๆ ที่เราสามารถเที่ยวได้เกือบทั่วภายในหนึ่งวัน หากคุณขับรถไปเองจากกรุงเทพฯ ไปตามเส้นทางปิ่นเกล้า-นครชัยศรี ผ่านอำเภอ นครชัยศรี มุ่งตรงสู่ตัวเมืองนครปฐม จุดมุ่งหมายของเราคือนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์และพระร่วงโรจนฤทธิ์อันศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองเพื่อเป็นสิริ

มงคลแก่ตน และนอกจากจะเป็นที่ประดิษฐานของพระบรมสารีริกธาตุแล้ว บริเวณฐานพระร่วงโรจนฤทธิ์องค์นี้ยังเป็นที่บรรจุพระอังคารของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วย พระปฐมเจดีย์แห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นเจดีย์ที่เก่าแก่ที่สุดและสูงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เป็นสัญลักษณ์ของเมืองนครปฐม ทุกวันจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศแวะเวียนมาชมความยิ่งใหญ่อลังการของโบราณสถานแห่งนี้ไม่ว่างวัน

ได้บุญอิมใจกันทั่วหน้าแล้วยังอิมท้องด้วยนะคะ เพราะในบริเวณใกล้เคียงกันจะมีตลาดอาหารและผลไม้คอยให้ผู้มาเยือนแวะไปลิ้มลองกันคะ ไม่ว่าจะเป็นข้าวหมูแดงอันลือชื่อ หรือส้มโอหลากหลายพันธุ์ที่มีรสชาติอร่อยไม่แพ้ที่อื่น และที่ลืมไม่ได้คือข้าวหลามของฝากขึ้นชื่อของที่นี่คะ

อิมท้องกันแล้วมุ่งหน้าต่อไปยังพระราชวังสนามจันทร์กันเลยคะ

พระราชวังสนามจันทร์อยู่ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์เพียง 2 กิโลเมตรเท่านั้น เป็นสถานที่ที่มีอาณาเขตกว้างขวาง ประกอบด้วยสนามใหญ่อยู่ตรงกลาง มีถนนโอบเป็นวงโดยรอบ และมีคูน้ำล้อมอยู่ชั้นนอก และยังมีพระที่นั่งต่างๆ รวมกันอยู่ส่วนกลางของพระราชวัง สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ด้วยทรงเห็นว่า เป็นเมืองที่เหมาะสมสำหรับประทับพักผ่อน เนื่องจากมีภูมิประเทศงดงามร่มเย็น

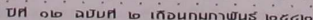
พระที่นั่งภายในพระราชวังสนามจันทร์ ในปัจจุบันใช้เป็นที่ทำการของศาลากลางจังหวัดซึ่งพระที่นั่งเหล่านี้ได้แก่ พระที่นั่งพิมานปฐม พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ ซึ่งอยู่บริเวณ

เดียวกัน

พระที่นั่งพิมานปฐม เป็นพระที่นั่งองค์แรก ที่สร้างขึ้นในพระราชวังสนามจันทร์ ณ ที่นี้เอง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประทับทอดพระเนตรเห็นปฎิหาริย์ขององค์พระปฐมเจดีย์บนแท่นไม้สัก ชื่อว่า “พระที่นั่งปฎิหาริย์ทศไฉน” ซึ่งขณะนี้ตั้งอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร ส่วนพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เป็นศาลาโถงแต่เดิมเป็นท้องพระโรงเวลาเสด็จออกขุนนาง รวมทั้งเป็นที่ประชุมข้าราชการและเหล่าเสือกป่า และยังใช้เป็นโรงละครสำหรับแสดงโขนอีกด้วย

นอกจากพระที่นั่งต่างๆ ข้างต้นแล้ว ภายในบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ยังประกอบไปด้วยพระตำหนักชาลิมงคลอาสน์ พระตำหนักมารีราชรัตนบัลลังก์ พระตำหนักทับแก้ว พระตำหนักทับขวัญ ซึ่งเคยใช้เป็นที่ประทับบ้าง เป็นที่สำหรับประกอบพระราชกรณียกิจ อาทิ บำเพ็ญพระราชกุศล ทุกแห่งล้วนแล้วแต่มีความงดงามของศิลปะและสถาปัตยกรรมไทยอยู่มากมาย ไม่ไกลจากกันเราจะได้เห็นอนุสาวรีย์ย่าเหล เป็นรูปหล่อด้วยโลหะขนาดเท่าตัวจริงของสุนัขซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งที่อนุสาวรีย์นี้ยังมีข้อความจารึกของพระองค์ท่านถึงสุนัขย่าเหลตัวนี้ด้วย หากได้ไปลองแวะอ่านดูนะคะ แล้วจะรู้ว่าพระองค์ทรงโปรดและผูกพันกับย่าเหลเพียงใด

หากแวะมาถึงพระราชวังสนามจันทร์แล้วไม่ควรลืมที่จะแวะไปสักการะศาลพระพิฆเนศวร ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะ เป็นสัญลักษณ์อันศักดิ์สิทธิ์ของพระราชวังสนามจันทร์และเป็นที่เคารพบูชาของ

พระร่วงโรจนฤทธิ์ ศรีอินทราทิตย์ ธรรมโมภาส
มหาธีรราชูปถัมภ์
ปัจจุบันชาวบ้านเรียกกันว่าพระร่วงโรจนฤทธิ์

พระที่นั่งชาลียงคลาสน์

ทางเดินเชื่อมระหว่างพระที่นั่งชาลียงคลาสน์กับ
พระที่นั่งมารีราชรัตนบัลลังก์สีแดง

พระตำหนักทับขวัญ

งานช่างมุกจากเปลือกหอยสู่ศิลปกรรมอันล้ำค่า